
NATIONAL ACADEMIC LEADERSHIPS' OPINION
IN THE CONTEXT OF THE ESG⁸

Assoc. Prof. Radoslav Kyuchukov, PhD

“Angel Kanchev” University of Ruse

E-mail: rivanov@uni-ruse.bg

***Abstract:** The opinion of National Academic Leaderships (28 Rectors) in the context of the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) is an element of the quality system of the National Evaluation and Accreditation Agency (NEAA).*

The methodology of the study was exposed in a specialized quality procedure.

The study was conducted on a questionnaire with 12 questions in four sections: General Information; NEAA Criteria for Assessment and Accreditation in accordance with ESG; NEAA Criteria with ESG in the Legislative and Higher Education Development; Methodological activity related to the application of the NEAA Criteria.

The obtained representative results confirm that the rectors of the higher education institutions in Bulgaria accept the NEAA Criteria for Assessment and Accreditation in accordance with ESG as complying with the requirements for quality assurance in the European Higher Education Area.

***Keywords:** Opinion, NEAA, ESG, Accreditation, Criterion System, Quality System, Procedure, Questionnaire List, Higher Education.*

***JEL Codes:** L10, L11*

ВЪВЕДЕНИЕ

Качеството на висшето образование е предмет на обсъждане и планиране в европейските структури [1], в националната система на висшето образование [2], в дейността за оценяване и акредитация [3]. Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) има законово регламентирана функция, чрез процедурите за оценяване и акредитация, да се стимулират висшите училища да развият своя потенциал и да повишават и поддържат качеството на предлаганото образование.

Системата за осигуряване на дейността на НАОА съдържа методологията на възприетия подход за непрекъснато подобряване на качеството. Един от елементите на тази система е процедурата по качеството „Анкети”.

През 2016 г. беше въведена Критериална система на НАОА в съответствие със Стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG).

Стандартите за осигуряване на качеството са разделени на три части: вътрешна осигуряване на качеството; външно осигуряване на качеството; агенции за осигуряване на качеството.

Стандартите и насоките за вътрешно осигуряване на качеството от ESG са [2]:

1. Политика за осигуряване на качеството
2. Разработване и одобряване на програмите
3. Обучение, преподаване и оценяване, фокусирани върху студента
4. Прием, развитие, признаване и сертифициране на студентите
5. Преподавателски състав
6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите
7. Управление на информацията
8. Информация за обществеността
9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

⁸ Докладът е представен на 56-та Научна конференция на Русенски университет „Ангел Кънчев“ и Съюз на учените – Русе „Индустрия 4.0 Бизнес среда. Качество на живот“ с оригинално заглавие на български език: Мнение на националните академични ръководства в контекста на ESG

10. Циклично външно осигуряване на качеството

През м. май 2017 г., по покана на Председателя на НАОА, беше проведено проучване на мнението на ректорите на висшите училища в България за Критериалната система на НАОА за оценяване и акредитация в съответствие със стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG).

В публикацията са представени основните резултати от проучването.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Проучването на мнението на ректорите на висшите училища в България за Критериалната система на НАОА за оценяване и акредитация в съответствие със стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) е проведено съгласно Процедура по качеството „Анкети” от Системата за осигуряване качеството на дейността на НАОА, по:

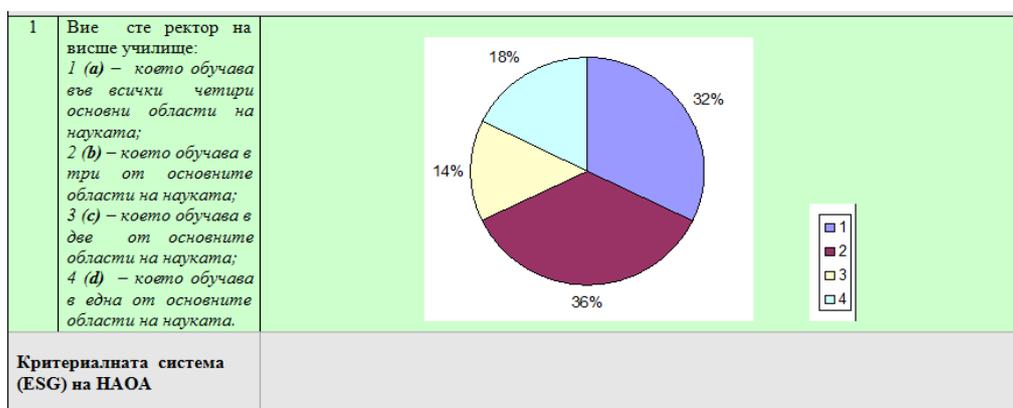
ВЪПРОСЕН ЛИСТ: Проучване на мнението на ректорите на висшите училища в България за Критериалната система на НАОА за оценяване и акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG).

Въпросният лист съдържа 12 въпроса, групирани в четири раздела:

- *Обща информация (съдържа един въпрос, за да се получи информация за броя основни области на науката, с които оперира съответното висше училище);*
- *Критериална система (ESG) на НАОА;*
- *Критериалната системата (ESG) в нормативната уредба и развитието на висшето образование;*
- *Методична дейност във връзка прилагането на Критериалната система (ESG).*

За всеки от въпросите се дават 5 възможни отговора. Само за въпроса от първия раздел възможните отговори са 4. Общият брой дадени отговори от анкетираните лица е 335 (на един от въпросите едно от анкетираните лица не е дало отговор). От анкетираните лица единадесет са представили и свободно изразено мнение.

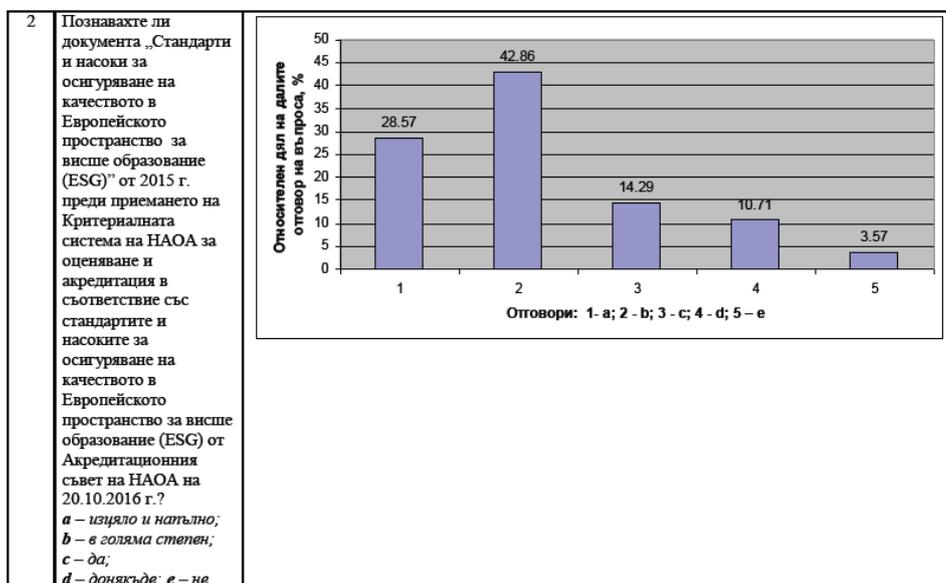
Представени са попълнени въпросни листи от 28 ректори на висши училища. В тези висши училища се обучават: във всички четири основни области на науката – 9; в три от основните области на науката – 10; в две от основните области на науката – 4; в една от основните области на науката – 5. Разпределението, според броя на основните области на науката, в които обучават висшите училища, е представено на диаграмата на фиг. 1.

Фиг. 1. Разпределение на участниците в проучването по броя на основните области на науката, в които обучават висшите училища

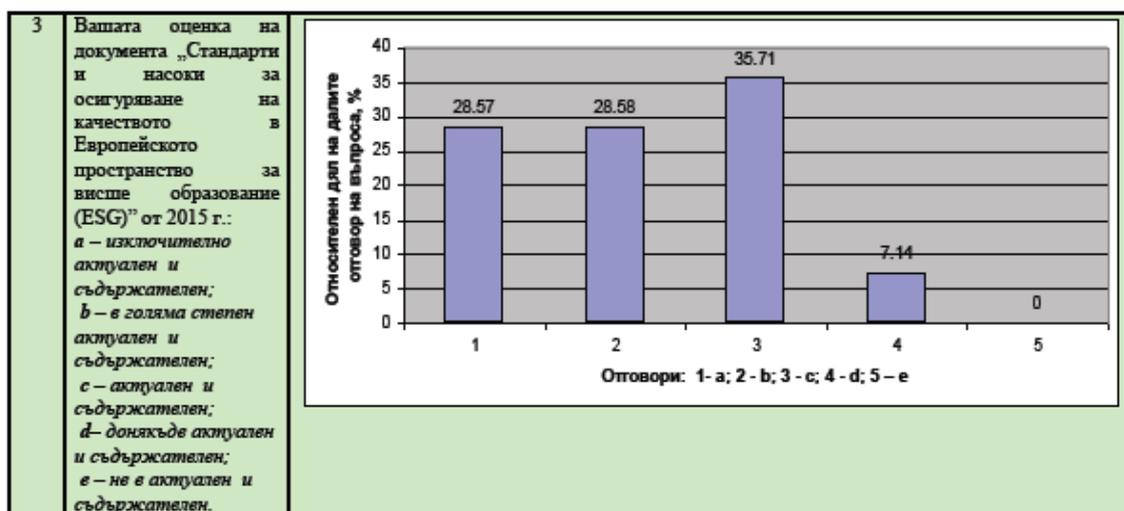
Значителна част от анкетираните (71.43 от общия брой) са познавали „изцяло и напълно” и „в голяма степен” документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството

в Европейското пространство за висше образование (ESG)” от 2015 г. [1], преди приемането на Критериалната система на НАОА за оценяване и акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) от Акредитационния съвет на НАОА на 20.10.2016 г. [2] (диаграмата на фиг. 2).

Фиг. 2. Разпределение на участниците в проучването, според познаването на документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)”

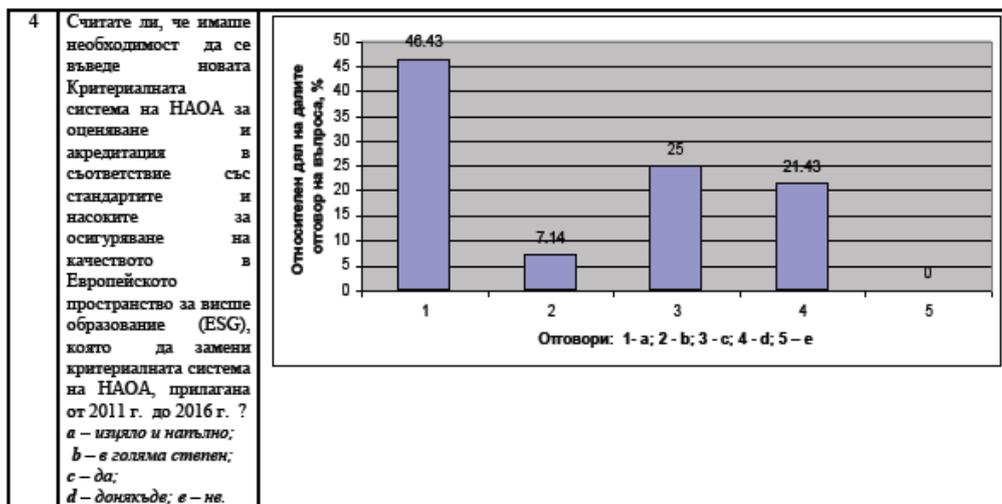
Определено положителна е оценката на документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)” от 2015 г. (фиг. 3), като 92.86 % от анкетираните го приемат като актуален и съдържателен.

Фиг. 3. Оценка на документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)” от участниците в проучването

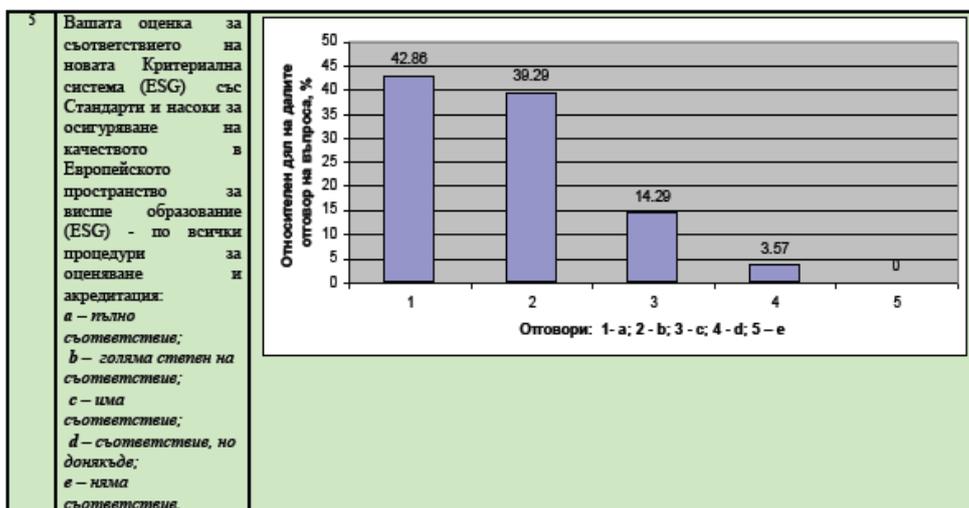
Анкетираните ректори подкрепят необходимостта от въвеждане на Критериалната система на НАОА за оценяване и акредитация в съответствие със стандартите и насоките за

осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) от 2016 г. (по-долу Критериална система (ESG)), която да замени Критериалната система на НАОА, прилагана от 2011 г. до 2016 г. (фиг. 4). От анкетиранията лица 78.57 % оценяват необходимостта „изцяло и напълно”, „в голяма степен”, „да”.

Фиг. 4. Оценка на необходимостта от въвеждане на Критериалната система (ESG)

Положително се оценява съответствието на Критериалната система (ESG) на НАОА със Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) - по всички процедури за оценяване и акредитация (фиг. 5). От анкетиранията лица 82.15 % оценяват Критериалната система (ESG) с „пълно съответствие” и „голяма степен на съответствие”.

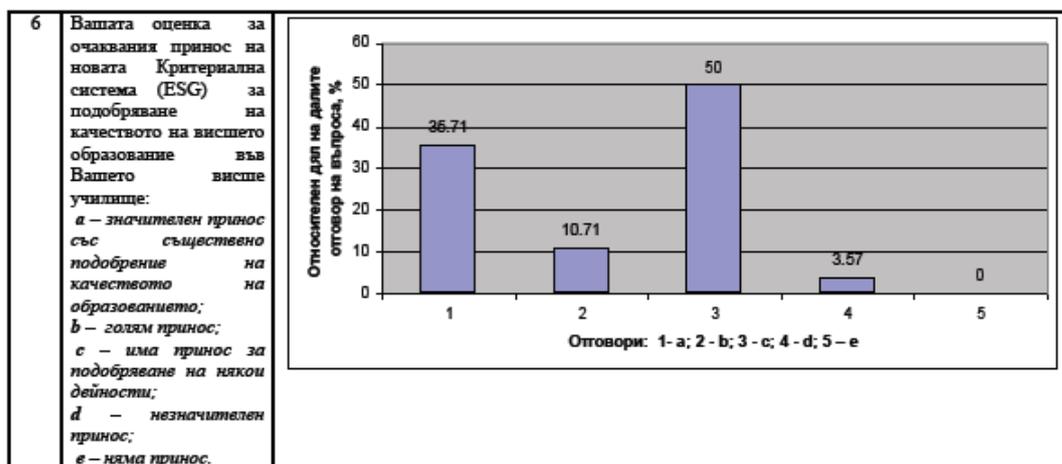

Фиг. 5. Оценка на съответствието на Критериалната система (ESG) със Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)

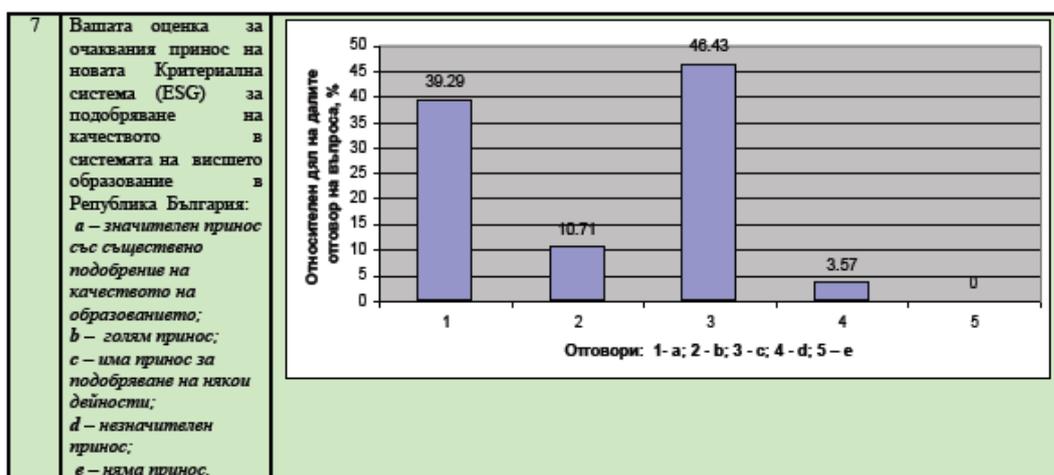
Близка е оценката на ректорите по отношение на очаквания принос на Критериалната система (ESG) за подобряване на качеството на висшето образование:

- В тяхното висше училище (фиг 7.а). 46.42 % от анкетиранията лица дават оценки „значителен принос със съществено подобрение на качеството на образованието” и „голям принос”, а 50.00 % оценяват „има принос за подобряване на някои дейности”.
- В системата на висшето образование в Република България (фиг. 7.б). 50.00 % от анкетиранията лица дават оценки „значителен принос със съществено подобрение на

качеството на образованието” и „голям принос”, а 46.43 % оценяват „има принос за подобряване на някои дейности”.

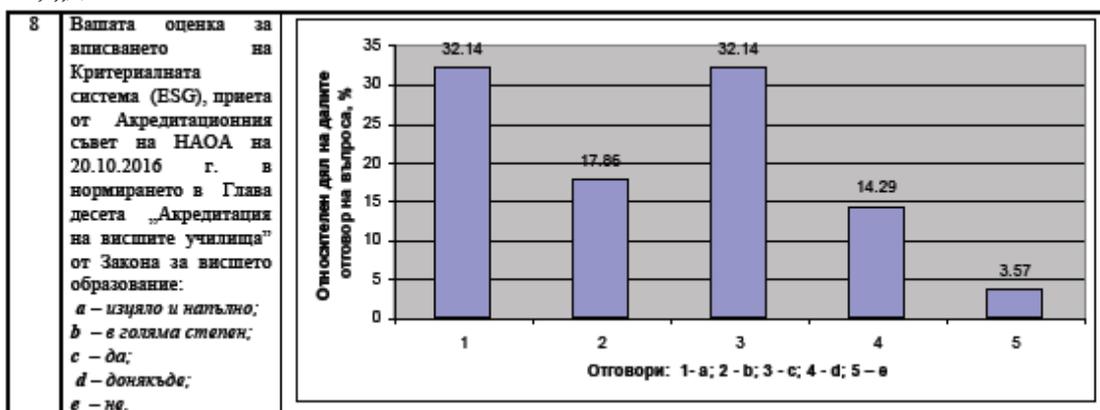
а.

б.

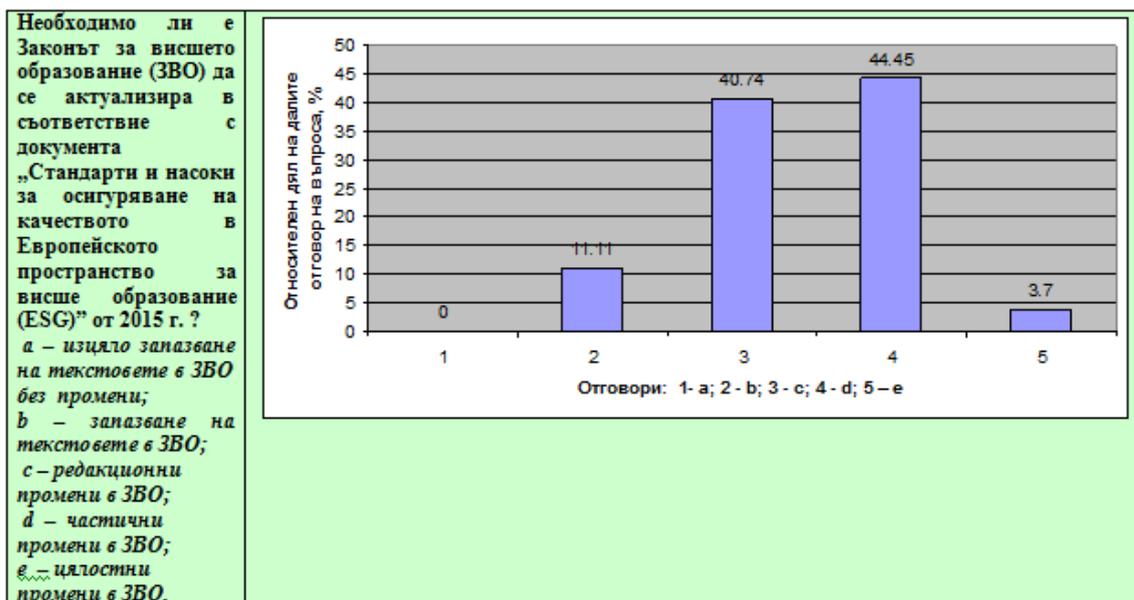
Фиг. 7. Оценка на очаквания принос на Критериалната система (ESG) за подобряване на качеството на висшето образование:
 а. за конкретното висше училище;
 б. за висшето образование в Република България.

Преобладава мнението за вписването на Критериалната система (ESG), приета от Акредитационния съвет на НАОА на 20.10.2016 г., в нормирането в Глава десета „Акредитация на висшите училища” от Закона за висшето образование (ЗВО) (фиг. 8). От анкетиранията лица 82.14 % оценяват вписването в ЗВО като „изцяло и напълно”, „в голяма степен”, „да”.

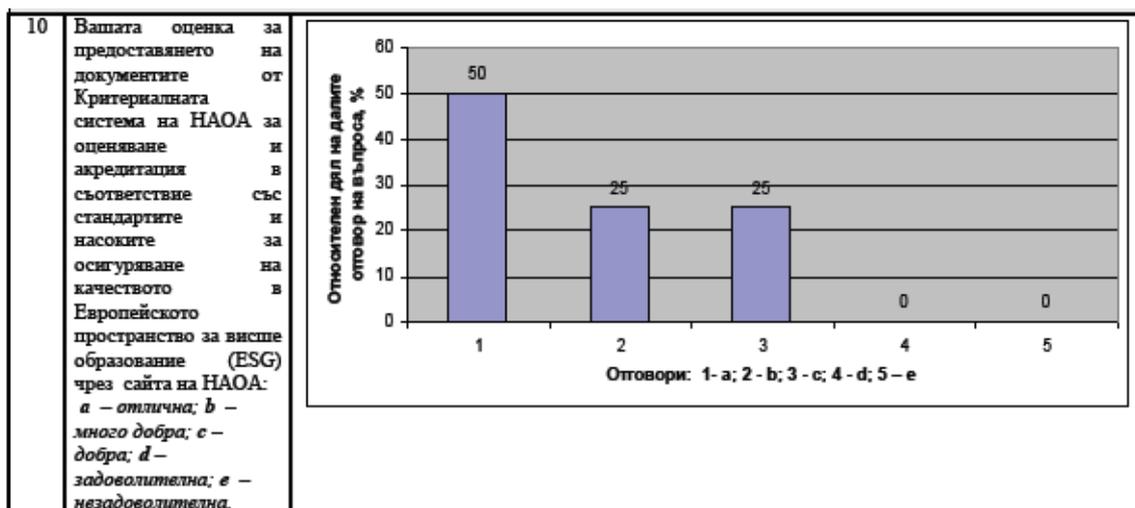
Фиг. 8. Оценка на вписването на Критериалната система (ESG) в нормирането от Закона за висшето образование

По отношение на необходимостта Законът за висшето образование (ЗВО) да се актуализира в съответствие с документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)” от 2015 г., преобладава позицията за редакционни и частични промени - на 85.19 % от анкетираните (фиг. 9).

Фиг. 9. Оценка на необходимостта Законът за висшето образование да се актуализира в съответствие с документа „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)”

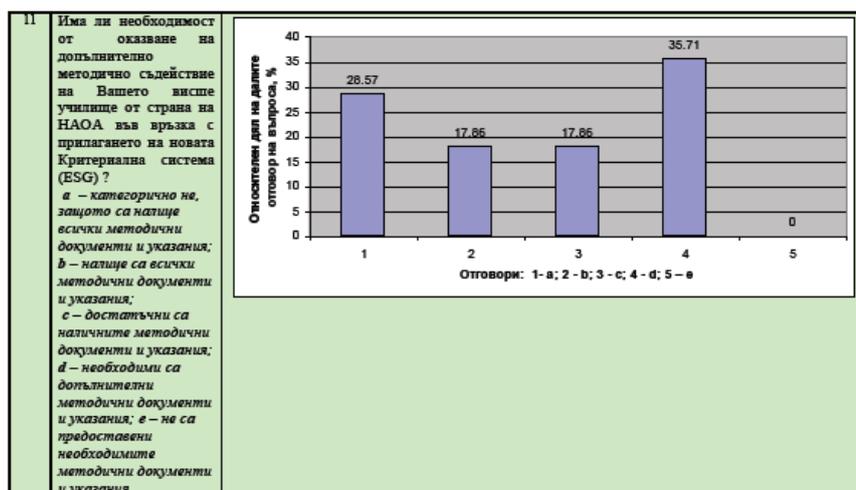
Определено положителна е оценката на предоставянето на документите от Критериалната система (ESG) чрез сайта на НАОА (фиг. 10). От анкетираните лица 75.00 % са дали „отлична” и „много добра” оценка), а 25 % - „добра” оценка.

Фиг. 10. Оценка на предоставянето на документите от Критериалната система (ESG) чрез сайта на НАОА

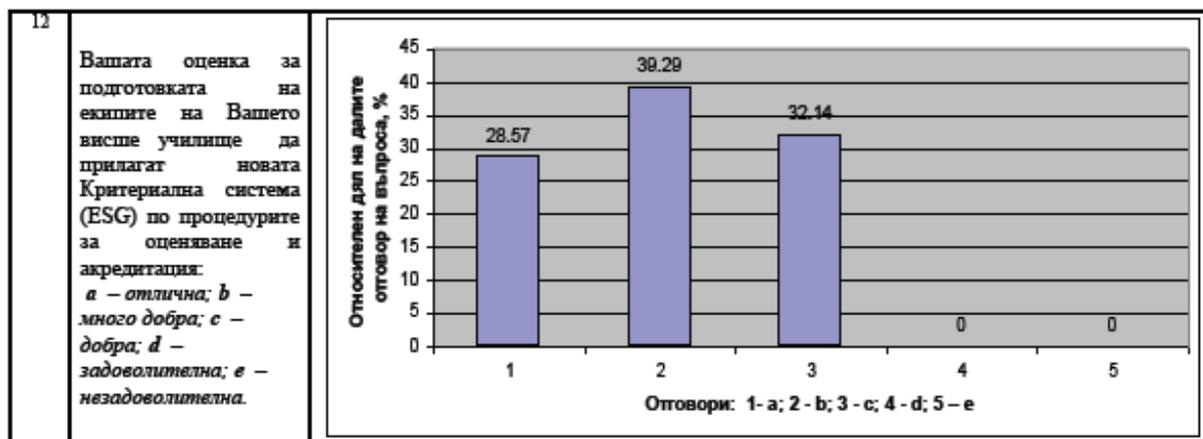
Положително се оценява методичното съдействие, оказано на висшите училища от страна на НАОА във връзка с прилагането на Критериалната система (ESG) (фиг.11). От анкетираните лица 64.29 % са оценили наличност и достатъчност на методичните

документи и указания на НАОА, а 35.71 % считат за необходимо да се предоставят допълнителни документи и указания.

Фиг. 11. Оценка на методичното съдействие, оказано на висшите училища от страна на НАОА във връзка с прилагането на Критериалната система (ESG).

Анкетираните ректори оценяват положително подготовката на екипите на висшите училища да прилагат Критериалната система (ESG) по процедурите за оценяване и акредитация (фиг. 12), като 67.86 % от анкетираните дават оценки „отлична и „много добра”.

Фиг. 12. Оценка на подготовката на екипите на висшите училища да прилагат Критериалната система (ESG)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Получените представителни резултати потвърждават, че ректорите на висшите училища в България приемат Критериалната система на НАОА в съответствие със Стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG), като съобразена с актуалните изисквания за качество на висшето образование.

НАОА оказва необходимото методично съдействие на висшите училища при реализацията на процедурите за оценяване и акредитация.

Висшите училища потвърждават наличието на собствени екипи, които да осигурят самооценяващата част от тези процедури.

REFERENCES

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Brussels, Belgium, 2015 (ISBN 978-9-08-168672-3) [1]

NEAA Criteria for assessment and accreditation in accordance Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Sofia, NEAA, 2016 [2]

Boneva V., R. Kyuchukov. Academic Community's Opinion regarding Evaluation and Accreditation Procedures. 55th Annual Conference of Ruse University. Reports Awarded with Best Paper Crystal Prize. Ruse, 2016 (ISSN 1311-3321) [3]